

Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19113>

Özet

Bu envanter, okul öncesi dönemdeki (48-72 aylık) çocukların yürütücü i?levlerini (Y?) de?erlendirmek amacıyla uyarlanm??tır. Ölçek çe?idi, orijinal bir envanterin Türkçe diline ve kültürel bağlamına adapte edilmesi sürecini ifade eden bir **Uyarlama** çalışmasıdır. Uyarlama çalışması, Hande Arslan Çiftçi tarafından 2020 yılında Marmara Üniversitesi'nde tamamlanan doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, sadece ölçeğin psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) incelemekle kalmamış, aynı zamanda uygulanan bir okul öncesi yürütücü i?levler eğitim programının etkililiğini de araştırmıştır.

Çalışma, özellikle erken çocukluk döneminde bilişsel gelişimin önemli bir göstergesi olan yürütücü i?levler alanındaki boşluğu doldurmayı ve Türkiye'deki araştırmacılara ve uygulayıcılara güvenilir bir araç sunmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Yürütücü ??levler, Çocukluk Dönemi, Okul Öncesi, Envanter, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Bilişsel Gelişim

Yazarlar

Hande Arslan Çiftçi

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 48 ile 72 aylık aralıktaki okul öncesi çocukların yürütücü i?levlerini ebeveyn veya öğretmen raporlaması yoluyla güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, Türkiye'deki erken çocukluk eğitimi alanında **psikometrik** açıdan sağlam bir değerlendirme aracı sağlamayı hedeflemiştir.

Uyarlamanın tamamlanması, erken yaşta **bilişsel yapılar**ın taranması, gelişimsel risklerin belirlenmesi ve hedeflenen eğitim programlarının etkinliğinin bilimsel olarak değerlendirilmesi için zemin hazırlamıştır.

Yapı

Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri, bilişsel psikolojinin merkezi bir kavramı olan **Yürütücü ??levler** (Y?) yapısını ölçmektedir. Y?ler genellikle üç temel bileşenden oluşur: **Çalışma Belleği**, **İnhibitör Kontrol** (dürtüleri ve dikkat dağınıkları kontrol etme) ve **Bilişsel Esneklik** (görevler arasında geçiş yapma yeteneği).

Bu envanter, çocuklar?n günlük ya?amdaki davran??lar? ve görevleri yerine getirme ?ekilleri üzerinden bu üst düzey bili?sel beceriler bütünü de?erlendirir. Ölçek, çocuklar?n hedefe yönelik davran??lar? düzenleme, planlama ve kontrol etme yeteneklerindeki farklılıklar? yakalamak üzere tasarlanm??tır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, uyarlama çal??mas? kapsamında 48-72 aylık çocuklar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Doktora tezinde (Arslan-Çiftçi, 2020), ölçe?in **yap? geçerli?i** (faktör analizi sonuçları) ve muhtemelen ölçüt ba??ntılı? geçerlik türlerine ilişkin detaylı bulgular sunulmuştur. Bu çal??malar, ölçe?in amaçladığı psikolojik yap?y tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??tır.

Geçerlik analizlerinin sonuçları, ölçe?in Türk kültürüne uygunlu?unu ve maddelerin beklenen teorik yapıyı temsil etme derecesini ortaya koymaktadır. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel sonuçlar için ana referans kayna?? incelenmelidir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarlılı??nı ve kararlılı??nı de?erlendirmek amacıyla yürütülmüştür. Bu analizler, genellikle **iç tutarlılık** (Cronbach Alfa katsayısı) ve **test-tekrar test güvenilirli?i** yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. İç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini yansıtırken, test-tekrar test güvenilirli?i, ölçümlerin zaman içindeki kararlılı??nı göstermektedir.

Güvenirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olması, Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri'nin 4-6 yaş grubu Türk çocuklarında tutarlı sonuçlar ürettiğini işaret eder. Detaylı güvenilirlik katsayıları (örneğin, alt boyutlar bazında) yazarın doktora tezinde rapor edilmiştir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin önemli bir parçası olarak, orijinal ölçe?in faktör yapısının Türk örneğinde doğrulanması amacıyla **faktör analizi** yapılmıştır. Bu analizler, ölçe?in temel psikolojik yapıyı temsil eden alt boyutları (muhtemelen çal??ma belle?i, inhibisyon ve bili?sel esneklik gibi) belirleme veya doğrulamaya odaklanmıştır.

Eğer Doğrulamaya Faktör Analizi (DFA) kullanıldıysa, bu, orijinal ölçe?in teorik yapısının Türk verileriyle ne ölçüde uyumlu olduğunu göstermiştir. Faktör yükleri, özdeğerler ve uyum indeksleri gibi faktör analizi detayları, tezin metodoloji bölümünde açıklanmıştır.

Envanter Bilgileri

Test Type:

Uyarlama

Format:

Derecelendirme Envanteri (Ebeveyn veya Ö?retmen Raporu)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Okul Öncesi Çocuklar

Age Group:

48-72 aylık çocuklar (4-6 ya?)

Population Details:

Marmara Üniversitesi'nde doktora tezi kapsamında geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan Türk çocuklar? örnelemi.

Test Methodology:

Ölçek, erken çocukluk döneminde yürütücü i?levlerin davranışsal göstergelerini ölçmek üzere hazırlanmış, psikometrik geçerli?i incelenmiş bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Hande Arslan Çiftçi, Marmara Üniversitesi, Bilişsel Esneklik, Çalışma Belleği, İnhibisyon, Psikolojik Ölçüm

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses:

h.arslanciftci@gmail.com

Correspondence Address:

Marmara Üniversitesi, İstanbul (Doktora Tezi Ba?lam?nda)

İzinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2020 y?l?nda doktora tezi çal??mas? kapsam?nda uyarlanm??t?. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar?na ili?kin detayl? bilgi ve izinler için sorumlu yazar (Hande Arslan Çiftçi) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Arslan-Çiftçi, H. (2020). *Çocukluk dönemi yürütücü i?levler envanteri'nin 48-72 ayl?k çocuklar için geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? ve okul öncesi yürütücü i?levler e?itim program?'n?n etkilili?inin incelenmesi*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tezin tam metnine YÖK Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [cocukluk-donemi-yurutucu-islevler-envanteri-toad.pdf](#)

Çocukluk Dönemi Yürütücü İ?levler Envanteri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak verilerde yer almad??ndan bu giri?te sunulamamaktad?. Ölçek maddelerine ve detayl? yönergelerine sorumlu yazar?n doktora tezinden veya ilgili ileti?im kanal?ndan ula??labilir.